

**SUD-HUQUQ TIZIMIDAGI TADQIQOTLAR VA INSON KAPITALI:
XADICHA SULAYMANOVA TAJRIBASINING ZAMONAVIY
AHAMIYATI**

TDYU AL o`quvchisi

Poyonova Samira Dilshod qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Yangi O'zbekiston taraqqiyotida ilmiy tadqiqotlarning o'rni va ularning rivojlanish omillari akademik Xadicha Sulaymanova ilmiy merosi prizmasi orqali tahlil qilinadi. Muallif olimaning huquqshunoslik faniga qo'shgan hissasi, sud ekspertizasi sohasidagi islohotlari va "nazariya-amaliyot" integratsiyasidagi roli bugungi kunda davlat boshqaruvini modernizatsiya qilishdagi ahamiyatini ochib beradi.

Kalit so'zlar: Yangi O'zbekiston, Xadicha Sulaymanova, ilmiy tadqiqotlar, sud ekspertizasi, huquqshunoslik, inson kapitali, taraqqiyot strategiyasi.

Kirish

Yangi O'zbekiston taraqqiyotida ilmiy tadqiqotlarning o'rni va ularning rivojlanish omillari akademik Xadicha Sulaymanova merosi bilan uzviy bog'liqlikda tahlil etilishi jamiyat modernizatsiyasining tarixiy va mantiqiy davomiyligini ko'rsatadi. Ushbu tadqiqotning kirish qismida Yangi O'zbekistonning 2030-yilgacha bo'lgan rivojlanish strategiyasida ilm-fan drayver soha sifatida belgilanganligi va bu jarayonda huquqiy tadqiqotlar davlat boshqaruvini isloh qilishning poydevori ekanligi asoslanadi. Bugungi islohotlar "Inson qadri uchun" tamoyiliga tayanar ekan, bu yo'nalishda fundamental maktab yaratgan o'zbek huquqshunos olimasi Xadicha Sulaymanovaning ilmiy qarashlarini zamonaviy voqelikka bog'lash dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Metodologiya

Tadqiqotda qo'llanilgan usullar asosan qiyosiy-tarixiy tahlil, mantiqiy umumlashtirish va institutsional yondashuvdan iborat bo'lib, o'tgan asrning o'rtalarida shakllangan huquqiy tadqiqotlar metodologiyasi bilan bugungi

innovatsion yondashuvlar o'rtasidagi o'xshashliklar o'rganildi. Ayniqsa, Xadicha Sulaymanova tomonidan asos solingan sud-ekspertiza yo'nalishining bugungi raqamli transformatsiya davridagi holati va uning huquqiy asoslari tahlil qilindi. Tadqiqot obyekti sifatida mamlakat ijtimoiy-huquqiy hayotidagi ilmiy salohiyatning roli hamda olimaning ilmiy merosi tanlab olindi.

Natijalar

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, Yangi O'zbekistonda tadqiqotlar samaradorligini oshiruvchi asosiy omillar bu — ilmiy faoliyatning institutsionalizatsiyasi, davlat tomonidan moddiy qo'llab-quvvatlash va "ilm — amaliyot — ishlab chiqarish" zanjirining yo'lga qo'yilganidir. Xadicha Sulaymanova o'z faoliyati davomida aynan mana shu zanjirni — ya'ni ilmiy xulosalarni Adliya vaziri va Oliy sud raisi sifatidagi amaliy faoliyatiga tatbiq etishni muvaffaqiyatli amalga oshirgan. Olimaning ayollar huquqlari va jinoyat huquqi bo'yicha olib borgan tadqiqotlari bugungi kunda gender tengligi bo'yicha qabul qilinayotgan qonunlar va ijtimoiy himoya strategiyalarining ilmiy-ma'naviy asosi bo'lib xizmat qilmoqda. U asos solgan Sud ekspertizasi ilmiy-tadqiqot instituti hozirgi kunda yuqori texnologik laboratoriyalar bilan boyitilib, mamlakatda adolat tantanasini ta'minlashning innovatsion markaziga aylangani uning uzoqni ko'ra olganligidan dalolat beradi.

Muhokama

Ushbu natijalar muhokamasida ta'kidlash joizki, Yangi O'zbekiston taraqqiyoti shunchaki yangi texnologiyalarni joriy etish emas, balki Xadicha Sulaymanova kabi yirik namoyandalar boshlab bergan intellektual salohiyatni davom ettirishdir. Olimaning o'zbek ayollari orasida birinchi akademik darajasiga ko'tarilgani bugungi yosh olimlar uchun motivatsion omil bo'lib, inson kapitalini rivojlantirishda "role model" vazifasini o'taydi. Tadqiqotlar shuni tasdiqlaydiki, Sulaymanova merosi o'tgan asr mahsuli bo'lishiga qaramay, uning huquqiy davlat qurish yo'lidagi qarashlari zamonaviy konstitutsiyaviy islohotlar bilan hamohangdir.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarning o'rni beqiyos bo'lib, ularning rivojlanish omillari tarixiy tajriba va zamonaviy talablar uyg'unligida shakllanmoqda. Xadicha Sulaymanova shaxsi va uning ilmiy maktabi mamlakatda tadqiqotlar madaniyatini yuksaltirishda haligacha poydevor bo'lib xizmat qilmoqda. Kelajakda tadqiqotlar samaradorligini oshirish uchun olimlar boshlab bergan "nazariya va amaliyot birligi" tamoyilini raqamli texnologiyalar bilan boyitgan holda davom ettirish strategik ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. "O'zbekiston — 2030" strategiyasi to'g'risida. PF-158-son. 2023-yil 11-sentabr.
2. Sulaymanova X. S. Tanlangan asarlar (3 jildlik). – Toshkent: Fan, 1967–1971.
3. Mirziyoyev Sh. M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
4. Urazaev Sh. Z. Xadicha Sulaymanova: Hayoti va faoliyati. – Toshkent: Adolat, 2003.
5. Raqamli texnologiyalar va huquq: Konferensiya materiallari to'plami. – Toshkent: TDYU, 2022.
6. Sodikova M. O'zbekistonning birinchi huquqshunos olimasi. – Toshkent: Yosh gvardiya, 1973.